

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

22. december 2010 *

I de forenede sager C-444/09 og C-456/09,

angående anmodninger om præjudicielle afgørelser i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 3 de A Coruña (Spanien) og Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 3 de Pontevedra (Spanien) ved afgørelser af 30. oktober og 12. november 2009, indgået til Domstolen henholdsvis den 16. og den 23. november 2009, i sagen:

Rosa María Gavieiro Gavieiro (sag C-444/09)

Ana María Iglesias Torres (sag C-456/09)

mod

Consellería de Educación e Ordenación Universitaria de la Xunta de Galicia,

har

* Processprog: spansk.

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.N. Cunha Rodrigues, og dommerne A. Arabadjiev, A. Rosas, U. Lõhmus og A. Ó Caoimh (refererende dommer),

generaladvokat: E. Sharpston
justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Ana Maria Iglesias Torres ved abogada M. Costas Otero

— la Consellería de Educación e Ordenación Universitaria de la Xunta de Galicia ved A. López Miño, som befuldmægtiget

— den spanske regering ved J. Rodríguez Cárcamo, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved M. van Beek og G. Valero Jordana, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningerne om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af § 4 i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der blev indgået den 18. marts 1999 (herefter »rammeaftalen«), og som er indeholdt i bilaget til Rådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 om rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP (EFT L 175, s. 43).

- 2 Disse anmodninger er blevet fremsat i forbindelse med to tvister mellem Rosa María Gavieiro Gavieiro og Ana María Iglesias Torres på den ene side og Consellería de Educación e Ordenación de la Xunta de Galicia (ministeriet for undervisning og universiteter i den selvstyrende region Galicien, herefter »Consellería«) på den anden side vedrørende sidstnævntes afvisning af med tilbagevirkende kraft at tildele treårige anciennitetstillæg.

Retsforskrifter

EU-retlige forskrifter

- 3 I henhold til artikel 1 i direktiv 1999/70 har dette til formål »at iværksætte den i bilaget indeholdte rammeaftale [...], som blev indgået [...] mellem de generelle tværfaglige organisationer (EFS, UNICE og CEEP)«.

- 4 Første og tredje afsnit i direktivets artikel 2 lyder således:

»Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme nærværende direktiv senest den 10. juli 2001 eller sikrer sig, at arbejdsmarkedets parter senest på denne dato har indført de nødvendige bestemmelser ad aftalemæssig vej, idet medlemsstaterne skal træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for, at de til enhver tid kan nå de resultater, der er foreskrevet i dette direktiv. De underretter straks Kommissionen herom.

[...]

De i stk. 1 nævnte bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til nærværende direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.«

5 Direktiv 1999/70 trådte i henhold til dets artikel 3 i kraft den 10. juli 1999, som var dagen for dets offentliggørelse i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

6 Rammeforfaltens § 1 har følgende ordlyd:

»Formålet [...] er:

- a) at forbedre kvaliteten ved tidsbegrænset ansættelse gennem anvendelsen af princippet om ikke-diskrimination
- b) at fastsætte rammer, der skal forhindre misbrug hidrørende fra flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold.«

7 Rammeforfaltens § 2, stk. 1, er affattet som følger:

»Denne aftale finder anvendelse på alle med tidsbegrænset ansættelse, som har en ansættelseskontrakt eller indgår i et ansættelsesforhold, som defineret ved lov, kollektiv aftale eller gældende praksis i den enkelte medlemsstat.«

8 En person med tidsbegrænset ansættelse er defineret i rammeforfaltens § 3, stk. 1, som »en person, som har en ansættelseskontrakt, der er indgået direkte mellem den pågældende og en arbejdsgiver, eller som indgår i et ansættelsesforhold, etableret direkte mellem den pågældende og en arbejdsgiver, når tidspunktet for ansættelseskontraktens eller ansættelsesforholdets udløb er fastlagt ud fra objektive kriterier, såsom en bestemt dato, fuldførelsen af en bestemt opgave eller indtrædelsen af en bestemt begivenhed«.

9 Rammeaftalens § 4 med overskriften »Princippet om ikke-diskrimination« bestemmer i stk. 1 og 4:

»1. Ansættelsesvilkårene for personer med tidsbegrænset ansættelse må ikke være mindre gunstige end dem, der gælder for sammenlignelige fastansatte, hvis dette udelukkende er begrundet i kontraktens tidsbegrænsede varighed, og forskelsbehandlingen ikke er begrundet i objektive forhold.

[...]

4. Bestemmelser, hvorefter der ved særlige ansættelsesvilkår kræves tilbagelagt en bestemt tjenesteperiode, skal være de samme for personer med tidsbegrænset ansættelse som for fastansatte, medmindre kravet om en forskellig ansættelsesperiode er begrundet i objektive forhold.«

Nationale bestemmelser

10 Artikel 149, stk. 1, punkt 18, i den spanske forfatning (herefter »forfatningen«) tillægger den spanske stat enekompetence med hensyn til at fastsætte grundlaget for den retlige ordning for de offentlige administrationer og for den vedtægtsmæssige ordning for disse myndigheders tjenestemænd.

11 I henhold til artikel 4 i loven om statens civile tjenestemænd, som godkendt ved dekret 315/1964 (Decreto 315/1964, por el que se aprueba la Ley articulada de

funcionarios civiles del Estado) af 7. februar 1964 (BOE nr. 40 af 15.2.1964, s. 2045, herefter »LFCE«), er vedtægtsmæssige tjenestemænd personer, som i henhold til en lovlig udnævnelse besætter faste stillinger, er fastansatte og oppebærer løn eller faste tillæg i henhold til finanslovens bestemmelse om aflønning af personale.

- 12 Ifølge LFCE's artikel 5, stk. 2, er midlertidigt ansatte tjenestemænd personer, som i ekstraordinære tilfælde og i nødstilfælde besætter vedtægtsmæssige stillinger, indtil disse kan besættes med vedtægtsmæssige tjenestemænd.

- 13 De midlertidigt ansatte tjenestemænd oppebar i henhold til LFCE's artikel 104, stk. 3, en løn svarende til den stillingskategori, hvorunder den ledige stilling henhører.

- 14 LFCE's artikel 105 bestemte, at disse midlertidigt ansatte tjenestemænd var omfattet af den almindelige vedtægt for tjenestemænd, idet denne fandt anvendelse analogt og i det omfang, hvor dette var i overensstemmelse med karakteren af deres ansættelsesforhold, med undtagelse af retten til fastansættelse, af visse lønniveauer og af pensionsordningen inden for det offentlige.

- 15 LFCE's bestemmelser blev gengivet i finanslovene for den selvstyrede region Galicien for 2003-2007, hvori det blev bestemt, at de midlertidigt ansatte tjenestemænd til forskel fra de vedtægtsmæssige tjenestemænd ikke havde ret til at modtage treårstillæg. Disse er tillæg, som tildeles for hver tilbagelagte tjenesteperiode på tre år.

- 16 I henhold til den enekompetence, som er tillagt den spanske stat i medfør af forfatningens artikel 149, stk. 1, punkt 18, vedtog staten lov 7/2007 om vedtægten for de offentligt ansatte (Ley 7/2007 del Estatuto básico del empleado público) af 12. april 2007 (BOE nr. 89 af 13.4.2007, s. 16270, herefter »LEBEP«).
- 17 LEBEP finder i henhold til artikel 2, stk. 1, heri anvendelse på vedtægtsmæssigt personale og i givet fald på kontraktansatte, som bl.a. arbejder i de selvstyrende regioners administrationer.
- 18 LEBEP's artikel 8 i har følgende ordlyd:

»1. Offentligt ansatte er personer, som udøver en beskæftigelse mod vederlag i de offentlige administrationer i det offentliges interesse.

2. De offentligt ansatte opdeles i:

- a) vedtægtsmæssige tjenestemænd
- b) midlertidigt ansatte tjenestemænd
- c) kontraktansatte, uanset om der er tale om fast personale, ansatte med tidsbegrænset ansættelse eller ansatte med tidsbegrænset ansættelse
- d) hjælpepersonale.«

- 19 Vedtægtsmæssige tjenestemænd og midlertidigt ansatte tjenestemænd er defineret i artikel 9 og 10 i LEBEP på tilsvarende måde som i LFCE.
- 20 LEBEP's artikel 25 med overskriften »Aflønning af de midlertidigt ansatte tjenestemænd« ændrer den hidtil gældende ordning vedrørende de treårige anciennitetstillæg ved i stk. 2 at fastslå, at »de treårige anciennitetstillæg svarende til den tjeneste, der er udført før ikrafttrædelsen [af nævnte lov], som kun har virkninger for lønningerne fra dennes ikrafttræden, anerkendes«.
- 21 LEBEP, som ophævede artikel 5, stk. 2, samt artikel 104 og 105 i LFCE, trådte i kraft den 13. maj 2007.
- 22 I medfør af LEBEP's artikel 25, stk. 2, fastsatte Consellería regler vedrørende anerkendelse ex officio af treårige anciennitetstillæg til midlertidigt ansatte tjenestemænd, som var undervisere i den selvstyrede region Galicien.
- 23 Artikel 27, stk. 1, litra a), i lov om den finansielle og budgetmæssige ordning for Galicien, som godkendt ved lovdekret 1/1999 (Decreto legislativo 1/1999, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Régimen Financiero y presupuestario de Galicia) af 7. oktober 1999 (BOE nr. 293 af 8.12.1999, s. 42303), foreskriver, at rettigheder, som forudsætter en økonomisk forpligtelse, forældes efter fem år.

Tvisterne i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

Sag C-444/09

- ²⁴ Rosa María Gavieiro Gavieiro, som på tidspunktet for anlæggelsen af hovedsagen var ansat som tjenestemand på prøve af Consellería, arbejdede mellem 1994 og 2007 som midlertidigt ansat lærer på diverse uddannelsesinstitutioner i Galicien i en samlet periode på 9 år, 2 måneder og 17 dage.
- ²⁵ Efter ikrafttrædelsen af LEBEP anerkendte Consellería Rosa María Gavieiro Gavieiros ret til fra den 13. maj 2007 at oppebære treårige anciennitetstillæg, for så vidt som hun havde arbejdet i ni år hos den selvstyrende region Galicien.
- ²⁶ Den 14. november 2008 anmodede sagsøgeren i hovedsagen Consellería om at anerkende, at hun var berettiget til de ikke-forældede treårige anciennitetstillæg, dvs. de tillæg, der vedrørte perioden mellem november 2003 og den 12. maj 2007, og om at udbetale sig de tilsvarende treårstillæg. Anmodningen var baseret på hendes ret til ikke at blive forskelsbehandlet, jf. § 4 i rammeaftalen, således som fortolket af Domstolen i dennes dom af 13. september 2007, Del Cerro Alonso (sag C-307/05, Sml. I, s. 7109).
- ²⁷ Ved afgørelse af 5. marts 2009 afslog Consellería nævnte anmodning, idet ministeriet fandt, at LEBEP kun tildeler treårige anciennitetstillæg til midlertidigt ansatte tjenestemænd fra den 13. maj 2007, som er tidspunktet for denne lovs ikrafttræden.

- 28 Rosa María Gavieiro Gavieiro anlagde sag ved den forelæggende ret til prøvelse af nævnte afslag med påstand om, at afgørelsen annulleres, og at hun med tilbagevirkende kraft udbetales de treårige anciennitetstillæg, som hun hævder at have optjent ret til.
- 29 Da Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 3 de A Coruña fandt, at afgørelsen af den tvist, der var indbragt for den, afhænger af en fortolkning af rammeaftalen, har den udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Hvad betyder udtrykket »kravet om en forskellig ansættelsesperiode« i § 4, stk. 4, i den ved direktiv 1999/70/EF gennemførte rammeaftale, og er offentligt ansattes midlertidige tjenesteperiode et »objektivt forhold«, som berettiger forskelsbehandling med hensyn til modtagelse af anciennitetstillæg?«

Sag C-456/09

- 30 Ana María Iglesias Torres, som for tiden er ansat af Consellería som vedtægtsmæssig tjenestemand i lærerstaben ved de officielle sprogskoler i den selvstyrende region Galicien, arbejdede mellem 1994 og den 13. maj 2007 som midlertidigt ansat lærer for Consellería i diverse undervisningsinstitutioner i Galicien i en samlet periode på ni år.
- 31 Efter LEBEP's ikrafttræden anmodede Ana María Iglesias Torres den 23. april 2009 om anerkendelse af, at hun var berettiget til at oppebære en løn svarende til forskellen mellem den løn, hun modtog, og den løn, som hun burde have modtaget i medfør af de treårige anciennitetstillæg, som hun havde optjent ret til i den periode, som lå forud for LEBEP's ikrafttræden.

- 32 Ved afgørelse af 13. maj 2009 afslog provinsdirektøren for uddannelse og universiteterne i Lugo nævnte anmodning i medfør af den bemyndigelse, som Conselleiro havde overdraget ham.
- 33 Ana María Iglesias Torres anlagde sag ved den forelæggende ret til prøvelse af dette afslag med påstand om, at afgørelsen annulleres, og at hun med tilbagevirkende kraft udbetales de treårige anciennitetstillæg, som hun hævder at have optjent ret til. Hun henviste i denne forbindelse til rammeaftalens § 4 således som fortolket af Domstolen i dommen i sagen Del Cerro Alonso.
- 34 Da Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 3 de Pontevedra er i tvivl om, hvorledes rammeaftalen skal fortolkes i lyset af Domstolens retspraksis, har den udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Er direktiv 1999/70/EF anvendeligt på midlertidigt ansatte i den selvstyrende region Galicien?
- 2) Kan artikel 25, stk. 2, i [LEBEP] betragtes som en national bestemmelse til gennemførelse af direktiv 1999/70/EF, når der i denne lov ikke er nogen henvisning til fællesskabsbestemmelser?
- 3) Såfremt spørgsmål nr. 2 besvares bekræftende: Skal LEBEP's artikel 25, stk. 2, nødvendigvis defineres som den nationale gennemførelsesbestemmelse, der henvises til i punkt 4 i konklusionen i Domstolens dom af 15. april 2008, Impact (sag C-268/06, Sml. I, s. 2483), eller er den spanske stat forpligtet til at tillægge tilbagevirkende kraft alene til lønmæssige virkninger af de treårstillæg, som den anerkender i henhold til direktivet?

4) Såfremt spørgsmål nr. 2 besvares benægtende: Finder direktiv 1999/70/EF direkte anvendelse på sagen som omhandlet i [...] Del Cerro [Alonso] [dommen]?«

35 På grundlag af sammenhængen mellem de to sager i hovedsagen bør de forenes med henblik på dommen.

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål i sag C-456/09

36 Med det første spørgsmål i sag C-456/09 ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om midlertidigt ansatte i den selvstyrende region Galicien som sagsøgeren i hovedsagen henhører under det personelle anvendelsesområde for direktiv 1999/70 og rammeaftalen.

37 Alle de procesdeltagere, der har afgivet indlæg for Domstolen, er af den opfattelse, at dette spørgsmål skal besvares bekræftende.

38 I denne forbindelse bemærkes, at Domstolen allerede har fastslået, at det følger af ordlyden af direktiv 1999/70 og af rammeaftalen samt af deres opbygning og formål, at de deri indeholdte forskrifter finder anvendelse på tidsbegrænsede kontrakter og ansættelsesforhold, der er indgået med forvaltningen og andre enheder i den offentlige sektor (dom af 4.7.2006, sag C-212/04, Adeneler m.fl., Sml. I, s. 6057, præmis 54-57, af 7.9.2006, sag C-53/04, Marrosu og Sardino, Sml. I, s. 7213, præmis 40-43, og af

7.9.2006, sag C-180/04, Vassallo, Sml. I, s. 7251, præmis 32-35, samt dommen i sagen Del Cerro Alonso, præmis 25).

- 39 Således som det fremgår af rammeaftalens § 2, stk. 1, er dens personelle anvendelsesområde nemlig defineret bredt, med en generel henvisning til »alle med tidsbegrænset ansættelse, som har en ansættelseskontrakt eller indgår i et ansættelsesforhold som defineret ved lov, kollektiv aftale eller gældende praksis i den enkelte medlemsstat« (jf. dommen i sagen Adeneler m.fl., præmis 56, samt dom af 23.4.2009, forenede sager C-378/07 — C-380/07, Angelidaki m.fl., Sml. I, s. 3071, præmis 114, og af 24.6.2010, sag C-98/09, Sorge, Sml. I, s. 5837, præmis 30).
- 40 Desuden omfatter definitionen af begrebet »en person med tidsbegrænset ansættelse« som omhandlet i rammeaftalens § 3, stk. 1, alle arbejdstagere uden nogen sondring under hensyn til, om den pågældende arbejdsgiver henhører under den offentlige eller den private sektor (jf. dommen i sagen Adeneler m.fl., præmis 56).
- 41 Henset til vigtigheden af ligebehandlingsprincippet og princippet om ikke-diskrimination, der hører til de grundlæggende EU-retlige principper, må de bestemmelser, der er fastsat i direktiv 1999/70 og i rammeaftalen med henblik på at sikre arbejdstagere i tidsbegrænsede ansættelsesforhold de samme fordele som dem, der tilkommer arbejdstagere i sammenlignelige tidsbegrænsede ansættelsesforhold, medmindre en forskellig behandling er objektivt begrundet, desuden tillægges en generel rækkevidde, eftersom de har karakter af socialretlige bestemmelser på fællesskabsniveau, der er af særlig vigtighed, og som enhver arbejdstager skal kunne profitere af i form af minimumsbeskyttelsesforskrifter (dommen i sagen Del Cerro Alonso, præmis 27).
- 42 Direktiv 1999/70 og rammeaftalen finder følgelig anvendelse på alle arbejdstagere, der præsterer en arbejdsydelse mod vederlag inden for rammerne af et tidsbegrænset arbejdsforhold, der binder dem til deres arbejdsgiver (dommen i sagen Del Cerro Alonso, præmis 28).

- 43 Den blotte omstændighed, at en stilling karakteriseres som »vedtægtsmæssig« i national ret eller udviser visse aspekter, der kendetegner stillinger i den offentlige sektor i den berørte medlemsstat, er uden betydning i denne forbindelse, idet den effektive virkning af direktiv 1999/70 og af rammedirektivet samt den ensartede anvendelse af disse i medlemsstaterne ellers ville blive bragt i alvorlig fare, da disse derved vilkårligt kunne udelukke visse kategorier af personer fra den beskyttelse, der er tilsigtet med de pågældende EU-retlige forskrifter (jf. dommen i sagen Del Cerro Alonso, præmis 29).
- 44 Eftersom det er ubestridt, at Ana María Iglesias Torres arbejdede i mere end ni år i diverse undervisningsinstitutioner i den selvstyrende region Galicien som midlertidigt ansat tjenestemand, og at hovedsagen i øvrigt vedrører situationen for de vedtægtsmæssige tjenestemænd sammenlignet med situationen for de midlertidigt ansatte tjenestemænd, er hun omfattet af det personelle anvendelsesområde for direktiv 1999/70 og rammeaftalen.
- 45 Det første spørgsmål i sag C-456/09 skal derfor besvares med, at en midlertidigt ansat i den selvstyrende region Galicien, såsom sagsøgeren i hovedsagen, henhører under det personelle anvendelsesområde for direktiv 1999/70 og under rammeaftalen.

Det ene spørgsmål i sag C-444/09

- 46 Med det ene spørgsmål i sag C-444/09 ønsker den forelæggende ret oplyst, hvorledes udtrykket »kravet om en forskellig ansættelsesperiode« i rammeaftalens § 4, stk. 4, skal fortolkes, og om offentligt ansattes midlertidige tjenesteperiode i sig selv er et

»objektivt forhold« som omhandlet i denne bestemmelse, der berettiger forskelsbehandling med hensyn til modtagelse af anciennitetstillæg.

- 47 Indledningsvis bemærkes, at et af formålene med rammeaftalen i henhold til dennes § 1, litra a), er at forbedre kvaliteten ved tidsbegrænset ansættelse gennem anvendelsen af princippet om ikke-diskrimination. Ligeledes er det i stk. 3 i præamblen til rammeaftalen anført, at den »viser, at arbejdsmarkedets parter er indstillet på at fastsætte en generel ramme, som skal sikre ligebehandling for personer med tidsbegrænset ansættelse, ved at de beskyttes mod forskelsbehandling«. I 14. betragtning til direktiv 1999/70 anføres det i denne forbindelse, at formålet med rammeaftalen bl.a. er at forbedre kvaliteten ved tidsbegrænset ansættelse ved at fastsætte minimumskrav, der kan sikre anvendelsen af princippet om ikke-diskrimination.
- 48 Rammeaftalen, navnlig dennes § 4, tilsigter at bringe nævnte princip i anvendelse på arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse for at forhindre, at en arbejdsgiver udnytter sådanne arbejdsforhold til at fratage disse arbejdstagere rettigheder, der indrømmes personer, som er ansat tidsubegrænset (dommen i sagen Del Cerro Alonso, præmis 37).
- 49 Ifølge Domstolen skal rammeaftalens § 4, henset til de mål, der forfølges med denne, som nævnt i de to foregående præmisser, anses for at være et udtryk for et socialretligt princip på unionsplan, der ikke kan fortolkes indskrænkende (jf. dommen i sagen Del Cerro Alonso, præmis 38, og Impact-dommen, præmis 114).
- 50 For så vidt som den forelæggende ret i forbindelse med en tvist vedrørende de midlertidigt ansatte tjenestemænds ret til anciennitetstillæg anmoder om en fortolkning af udtrykket »kravet om en forskellig ansættelsesperiode« i rammeaftalens § 4, stk. 4,

bemærkes, at Domstolen allerede har fastslået, at et anciennitetstillæg svarende til det i hovedsagen omhandlede, hvis oppebørsel ifølge national ret var forbeholdt det faste vedtægtsmæssige personale i sundhedsinstitutionerne med tidsbegrænset ansættelse med udelukkelse af midlertidigt ansatte, henhører under begrebet »arbejdsvilkår« som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1 (dommen i sagen Del Cerro Alonso, præmis 47 og 48).

- 51 Således som det fremgår af forelæggelsesbeslutningerne, indførte de regler, som fandt anvendelse på det personale, der arbejdede inden for den offentlige administration i den selvstyrende region Galicien, og som var vedtaget i henhold til LFCE's bestemmelser, en forskelsbehandling hvad angår udbetaling af treårige anciennitetstillæg mellem personalet i denne selvstyrende region frem til LEBEP's ikrafttræden den 13. maj 2007. Det afgørende for denne forskelsbehandling var ikke personalets anciennitet, men varigheden af det ansættelsesforhold, der bandt personalet til deres arbejdsgiver. Til forskel fra de vedtægtsmæssige tjenestemænd fik de midlertidigt ansatte tjenestemænd ikke udbetalt treårige anciennitetstillæg, uanset de tilbagelagte tjenesteperioders længde.
- 52 Under disse omstændigheder skal en forskelsbehandling som den, der blev indført ved de i hovedsagen omtvistede spanske regler, bedømmes under hensyn til rammeaftalens § 4, stk. 1, således som Kommissionen med rette har gjort gældende.
- 53 Således som det fremgår af Domstolens praksis, må anciennitetstillæg som de i hovedsagen omhandlede for personer med tidsbegrænset ansættelse ikke være mindre gunstige end dem, der gælder for fastansatte, der befinder sig i en sammenlignelig situation, medmindre dette er objektivt begrundet (jf. i denne retning dommen i sagen Del Cerro Alonso, præmis 42 og 47, samt Impact-dommen, præmis 126).

- 54 Hvad angår spørgsmålet, om offentligt ansattes midlertidige tjenesteperiode i sig selv er et objektive forhold som omhandlet i § 4 i rammeaftalen, bemærkes, at Domstolen allerede har fastslået, at begrebet objektive forhold, jf. denne paragrafs stk. 1, skal forstås således, at en forskelsbehandling mellem arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse og arbejdstagere med tidsubegrænset ansættelse ikke berettiges ved den omstændighed, at denne forskelsbehandling er fastsat ved en generel og abstrakt national retsforordning, såsom en lov eller en kollektiv overenskomst (dommen i sagen Del Cerro Alonso, præmis 57).
- 55 Det nævnte begreb kræver, at den pågældende ulige behandling er begrundet i, at der foreligger præcise og konkrete omstændigheder, der kendetegner det ansættelsesvilkår, der er tale om, i den særlige sammenhæng, det indgår i, og på grundlag af objektive og gennemsigtige kriterier for at efterprøve, om denne ulige behandling rent faktisk opfylder et reelt behov, er egnet til at nå det forfulgte formål og er nødvendig herfor (jf. dommen i sagen Del Cerro Alonso, præmis 58). Disse omstændigheder kan bl.a. opstå på grund af den særlige art opgaver, med henblik på hvis udførelse tidsbegrænsede kontrakter er indgået, samt de hermed forbundne forhold eller i givet fald på grund af medlemsstatens forfølgelse af et lovligt socialpolitisk formål (jf. for så vidt angår rammeaftalens § 4, stk. 1, dommen i sagen Del Cerro Alonso, præmis 53 og 58; for så vidt angår begrebet »objektive omstændigheder« i rammeaftalens § 5, stk. 1, litra a), dommen i sagen Adeneler m.fl., præmis 69 og 70, samt kendelse af 24.4.2009, sag C-519/08, Koukou, præmis 45).
- 56 Derimod opfylder en henvisning alene til, at det arbejde, der udføres af personalet i den offentlige administration, er af midlertidige karakter, ikke disse krav og kan derfor ikke udgøre et objektive forhold som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1.
- 57 En forskelsbehandling for så vidt angår ansættelsesvilkår mellem arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse og arbejdstagere med tidsubegrænset ansættelse kan ikke

berettiges ved et kriterium, som generelt og abstrakt henviser til ansættelsens varighed. At tillade, at et ansættelsesforholds midlertidige karakter alene er tilstrækkelig til at begrunde en sådan forskelsbehandling, ville gøre formålene med direktiv 1999/70 og med rammeaftalen, jf. præmis 47 og 48 i denne dom, indholdsløse. I stedet for at forbedre kvaliteten af tidsbegrænset ansættelse og at fremme den ligebehandling, som tilstræbes i såvel direktiv 1999/70 som rammeaftalen, ville anvendelsen af et sådant kriterium gøre opretholdelsen af en ugunstig situation for arbejdstagerne med tidsbegrænset ansættelse stedseverende.

- 58 Under disse omstændigheder skal det eneste spørgsmål i sag C-444/09 besvares med, at et anciennitetstillæg som det i hovedsagen omhandlede henhører, for så vidt som det udgør et ansættelsesvilkår, under rammeaftalens § 4, stk. 1, således at arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse kan gøre indsigelse mod en behandling, som med hensyn til udbetaling af dette anciennitetstillæg er mindre gunstig end den, der gælder for fastansatte, der befinder sig i en sammenlignelig situation. Den midlertidige karakter af visse offentligt ansattes ansættelsesforhold er ikke i sig selv et objektive forhold som omhandlet i denne paragraf i rammeaftalen.

Det andet spørgsmål i sag C-456/09

- 59 Med det andet spørgsmål i sag C-456/09 ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om den blotte omstændighed, at en national bestemmelse som LEBEP's artikel 25, stk. 2, ikke indeholder nogen henvisning til direktiv 1999/70, udelukker, at denne bestemmelse kan anses for at være en bestemmelse til gennemførelse af dette direktiv.

- 60 Consellería, den spanske regering og Kommissionen har i modsætning til Ana María Iglesias Torres anført, at LEBEP's artikel 25, stk. 2, må anses for at være en national bestemmelse til gennemførelse af direktiv 1999/70, selv om der ikke er henvist til dette eller til nogen fællesskabsbestemmelser i bemærkningerne til denne lov.
- 61 Det bemærkes i denne forbindelse, at det i artikel 2, tredje afsnit, i direktiv 1999/70 bestemmes, at når medlemsstaterne vedtager de nødvendige love og administrative bestemmelser for at efterkomme direktivet, skal bestemmelserne indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning.
- 62 Når det i et direktiv udtrykkeligt foreskrives, at bestemmelserne til gennemførelse af direktivet skal indeholde en henvisning til direktivet eller ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning, er det under alle omstændigheder nødvendigt at vedtage en positiv gennemførelsesforanstaltning (jf. dom af 18.12.1997, sag C-361/95, Kommissionen mod Spanien, Sml. I, s. 7351, præmis 15, og af 29.10.2009, sag C-551/08, Kommissionen mod Polen, Sml. I, s. 176, præmis 23).
- 63 Selv om det ganske vist er korrekt, at medlemsstaterne i forbindelse med et traktatbrudssøgsmål anlagt i medfør af artikel 258 TEUF kan dømmes for at have tilsidesat de forpligtelser, der følger af artikel 2, tredje afsnit, i direktiv 1999/70, følger det ikke nødvendigvis heraf, således som Kommissionen med rette har anført, at en national bestemmelse, hvori der i bemærkningerne hertil ikke henvises til det pågældende direktiv, ikke kan anses for at være en gyldig bestemmelse til gennemførelse af dette.
- 64 Eftersom det påhviler medlemsstaterne ikke blot formelt at gennemføre EU-direktiverne i deres retsorden, men ligeledes at sikre sig, at de forpligtelser, som påhviler dem i medfør af disse direktiver, fuldt ud og til enhver tid overholdes, kan det ikke

udelukkes, at en medlemsstat, som i første omgang forsøgte at gennemføre et direktiv og at overholde sine forpligtelser i henhold til EU-retten, navnlig som følge af søgsmål anlagt ved de nationale domstole eller af et søgsmål anlagt af Kommissionen i medfør af artikel 258 TEUF bliver klar over, at bestemmelserne i dens nationale lovgivning ikke har gennemført EU-retten korrekt eller fuldt ud og under disse omstændigheder bør ændres.

- ⁶⁵ I det foreliggende tilfælde er det ubestridt, at LEBEP's ændring af den nationale lovgivning fandt sted på et tidspunkt, hvor den sag, som gav anledning til dommen i sagen Del Cerro Alonso, der vedrørte det samme treårige anciennitetstillæg som det i hovedsagen omhandlede, understregede forskelsbehandlingen med hensyn til retten til udbetaling et sådant tillæg mellem vedtægtsmæssigt personale og midlertidigt ansat personale, ansat af en enhed henhørende under den offentlige administration i en spansk selvstyrende region.
- ⁶⁶ Selv om det tilkommer de nationale domstole, som alene har kompetence til at fortolke den nationale ret, i det foreliggende tilfælde at undersøge, om LEBEP's artikel 25, stk. 2, henset til bestemmelsens ordlyd, til dens formål og til omstændighederne i forbindelse med dens vedtagelse, er en bestemmelse til gennemførelse af direktiv 1999/70, udelukker den blotte omstændighed, at bestemmelsen ikke indeholder nogen henvisning til dette direktiv, ikke, at den kan betragtes som sådan.
- ⁶⁷ Det andet spørgsmål i sag C-456/09 skal derfor under disse omstændigheder besvares med, at den blotte omstændighed, at en national bestemmelse som LEBEP's artikel 25, stk. 2, ikke indeholder nogen henvisning til direktiv 1999/70, ikke udelukker, at bestemmelsen kan anses for at være en national bestemmelse til gennemførelse af dette direktiv.

Det fjerde spørgsmål i sag C-456/09

- 68 Eftersom et anciennitetstillæg som det i hovedsagen omhandlede, således som det fremgår af svaret på det i sag C-444/09 stillede spørgsmål, for så vidt som det udgør et ansættelsesvilkår, henhører under rammeaftalens § 4, stk. 1, må det fjerde spørgsmål i sag C-456/09 omformuleres med henblik på at give den forelæggende ret et brugbart svar.
- 69 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret nemlig nærmere bestemt oplyst, om rammeaftalens artikel 4, stk. 1, i en tvist som den i hovedsagen omhandlede kan påberåbes af private ved en national domstol med henblik på, at det fastslås, at disse har ret til treårige anciennitetstillæg for perioden fra udløbet af den frist, der var pålagt medlemsstaterne til gennemførelse af direktiv 1999/70, indtil datoen for ikrafttrædelsen af den nationale lov til gennemførelse af dette direktiv i den pågældende medlemsstats nationale lovgivning.
- 70 Såvel Consellería som den spanske regering har i de indlæg, de har afgivet i sagerne C-444/09 og C-456/09, understreget, at det ikke er muligt for en borger at basere sig på den direkte virkning af en bestemmelse i et direktiv, når denne har været genstand for en national gennemførelsesforanstaltning i den pågældende medlemsstats nationale lovgivning. Ifølge den spanske regering var direktiv 1999/70 allerede blevet gennemført i spansk lovgivning vedrørende udbetaling af treårstillæg, da sagsøgerne i hovedsagen indgav deres klage, således at deres rettigheder udspringer af LEBEP's artikel 25 og ikke af dette direktiv. En opretholdelse af direktivets direkte virkning under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende ville være det samme som uden nogen tidsmæssig begrænsning at sætte spørgsmålstegn ved den effektive karakter af medlemsstaternes regler, som, selv om disse allerede har gennemført indholdet af et direktiv i national lovgivning korrekt, blev vedtaget efter fristen for gennemførelse.

- 71 Disse argumenter synes imidlertid at ignorere karakteren af de sager, som sagsøgerne i hovedsagen har anlagt ved den nationale domstol, og underkender således med hensyn til tvisterne i hovedsagen den relevante karakter af det fjerde spørgsmål, som den forelæggende ret har stillet i sag C-456/09 vedrørende den direkte virkning af rammeaftalens § 4, stk. 1.
- 72 Den pligt for medlemsstaterne, der følger af et direktiv, til at virkeliggøre dets mål og pligten i medfør af artikel 4, stk. 3, TEU til at træffe alle almindelige eller særlige foranstaltninger til at sikre opfyldelsen af denne pligt påhviler alle myndighederne i medlemsstaterne, herunder også domstolene inden for deres kompetence. Denne pligt påhviler disse myndigheder, herunder i givet fald i deres egenskab af offentlig arbejdsgiver (Impact-dommen, præmis 41 samt 85 og den deri nævnte retspraksis).
- 73 Når der ikke kan foretages en fortolkning og en anvendelse af national lovgivning, som er i overensstemmelse med EU-retten, har de nationale retsinstanser og forvaltningsorganer pligt til at anvende EU-retten fuldt ud og til at beskytte de rettigheder, som den tillægger private, idet de skal undlade at anvende enhver modstridende bestemmelse i national lov (jf. i denne retning dom af 22.6.1989, sag 103/88, Costanzo, Sml. s. 1839, præmis 33, og af 14.10.2010, sag C-243/09, Fuß, Sml. I, s. 9849, præmis 63).
- 74 I det foreliggende tilfælde søger den forelæggende ret at få fastslået, om rammeaftalens artikel 4, stk. 1, har en direkte virkning i forbindelse med to tvister vedrørende midlertidigt ansatte lærere ansat af den selvstyrende region Galicien, som indtil LEBEP's ikrafttræden og dennes ændring af LFCE ikke havde ret til de treårstillæg, som blev udbetalt af denne selvstyrende region, og som søger at blive tilkendt denne ret med tilbagevirkende kraft for perioden fra datoen for udløbet af den frist, der var pålagt medlemsstaterne til gennemførelse af direktiv 1999/70, indtil datoen for LEBEP's

ikrafttræden med forbehold af overholdelse af de relevante bestemmelser i national ret vedrørende forældelse.

- 75 Eftersom princippet om effektiv retsbeskyttelse er et almindeligt EU-retligt princip, som i øvrigt er anerkendt i artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, påhviler det de nationale domstole i mangel af en foranstaltning, som gennemførte direktiv 1999/70 korrekt i spansk ret i den nævnte periode, at sikre den retsbeskyttelse, der for borgerne følger af EU-bestemmelserne, og at sikre bestemmelsernes fulde virkning (jf. i denne retning Impact-dommen, præmis 42 samt 43 og den deri nævnte retspraksis).
- 76 Det fremgår af fast retspraksis, at borgerne i alle tilfælde, hvor bestemmelserne i et direktiv ud fra et indholdsmæssigt synspunkt fremstår som ubetingede og tilstrækkeligt præcise, kan påberåbe sig disse bestemmelser over for staten, bl.a. i dennes egenskab af arbejdsgiver (jf. i denne retning bl.a. dom af 26.2.1986, sag 152/84, Marshall, Sml. s. 723, præmis 46 og 49, og af 20.3.2003, sag C-187/00, Kutz-Bauer, Sml. I, s. 2741, præmis 69 og 71, samt Impact-dommen, præmis 57).
- 77 Som Domstolen allerede har fastslået, er det muligt at overføre denne retspraksis til aftaler, der som rammeaftalen udspringer af drøftelser mellem arbejdsmarkedets parter på EU-plan på grundlag af artikel 155, stk. 1, TEUF, og som i overensstemmelse med samme bestemmelses stk. 2 er blevet gennemført ved et direktiv fra Rådet for Den Europæiske Union, som disse aftaler derved er blevet en integrerende del af (Impact-dommen, præmis 58).
- 78 Rammeaftalens § 4, stk. 1, forbyder generelt og utvetydigt enhver form for forskelsbehandling, der ikke er objektivt begrundet, af arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse med hensyn til ansættelsesvilkår. Bestemmelsen forekommer tilstrækkeligt præcis til, at den kan påberåbes af en borger og anvendes af retten (Impact-dommen,

præmis 60, og dom af 22.4.2010, sag C-486/08, Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols, Sml. I, s. 3527, præmis 24).

- 79 Desuden kræver det præcise forbud i rammeaftalens § 4, stk. 1, ikke nogen yderligere retsakt fra EU-institutionerne og tillægger ikke medlemsstaterne nogen beføjelse til ved gennemførelsen af denne i national ret at betinge eller begrænse det forbud, der deri er fastsat vedrørende arbejdsvilkår (Impact-dommen, præmis 62).
- 80 Til princippet om forbud mod forskelsbehandling i denne bestemmelse er der ganske vist knyttet et forbehold for så vidt angår begrundelse i objektive forhold.
- 81 Dette forbehold er imidlertid underkastet domstolskontrol, således at muligheden for at gøre forbeholdet gældende ikke er til hinder for, at det kan lægges til grund, at borgerne ved den pågældende bestemmelse tillægges rettigheder, som de kan gøre gældende ved de nationale domstole, og som disse skal beskytte (Impact-dommen, præmis 64).
- 82 Det bemærkes ligeledes, at borgerne, når de i forhold til staten kan støtte ret på et direktiv, kan påberåbe sig dette, uanset i hvilken egenskab staten har handlet, dvs. som arbejdsgiver eller som offentlig myndighed. Det er nemlig i begge tilfælde væsentligt at hindre, at staten kan forbedre sin retsstilling ved ikke at efterkomme EU-retten (jf. i denne retning Marshall-dommen, præmis 49, og dom af 12.7.1990, sag C-188/89, Foster m.fl., Sml. I, s. 3313, præmis 17).

- 83 Det følger heraf, at rammeaftalens § 4, stk. 1, er ubetinget og tilstrækkeligt præcis til, at en borger kan påberåbe sig bestemmelsen over for staten ved en national domstol.
- 84 Consellería har i hovedsagen ligeledes anført, at der ikke er grund til at påberåbe sig nævnte paragrafs direkte virkning over for ministeriet, eftersom det var forpligtet til at overholde bestemmelserne i LFCE og i LEBEP, dvs. love, som udelukkende henhørte under statens kompetence. For så vidt angår et eventuelt erstatningsansvar for staten for tilsidesættelse af direktiv 1999/70 har Consellería anført, at den fordeling, som i forfatningen foretages mellem den grundlæggende statslige lovgivning og de af de selvstyrende regioner vedtagne gennemførelsesbestemmelser, ikke gør det muligt for disse at bryde eller afbryde årsagsforbindelsen mellem statens utilfredsstillende gennemførelse af dette direktiv og den skade, der er forvoldt borgerne.
- 85 Den spanske regering har ligeledes konstateret, at den selvstyrende region Galicien ikke har kompetence til hverken at ændre LEBEP eller undlade at anvende denne. Hvis denne region i sin egenskab af arbejdsgiver havde besluttet at anerkende retten til udbetaling med tilbagevirkende kraft af treårstillæg på grundlag af den direkte virkning af direktiv 1999/70, ville den åbenlyst have tilsidesat den statslige norm for gennemførelse. Hvad angår statens eventuelle ansvar for tilsidesættelse af direktiv 1999/70 har regeringen i de indlæg, den har afgivet i sag C-444/09, fastholdt, at de betingelser, der ifølge Domstolens retspraksis kræves med henblik på at vurdere, om der foreligger en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af nævnte direktiv, ikke er opfyldt.
- 86 Til disse argumenter bemærkes, at der ved de forelæggende retter, således som det fremgår af forelæggelsesbeslutningerne og af selve ordlyden af de spørgsmål, der er stillet i disse, ikke er indbragt sager, hvorved det tilsigtes at fastslå, at staten er ansvarlig for tilsidesættelse af direktiv 1999/70, men er fremsat krav, som er baseret direkte

på samme direktiv, om betaling af treårige anciennitetstillæg for en periode, i hvilken direktivet ikke var blevet korrekt gennemført i den nationale ret.

- 87 Eftersom rammeaftalens § 4, stk. 1, er ubetinget og tilstrækkeligt præcis til, at en borger kan påberåbe sig bestemmelsen over for staten ved en national domstol, kan sagsøgerne i hovedsagen med rette fremsætte deres krav om betaling af de treårige anciennitetstillæg, som de har ret til med tilbagevirkende kraft, ved direkte at basere sig på bestemmelserne i denne paragraf. Et erstatningssøgsmål på grundlag af Domstolens praksis vedrørende medlemsstaternes erstatningsansvar for tilsidesættelse af EU-retten synes derfor ikke umiddelbart at være nødvendigt (jf. i denne retning dom af 18.1.2001, sag C-150/99, Stockholm Lindöpark, Sml. I, s. 493, præmis 35).
- 88 Som den spanske regering selv har erkendt i sine indlæg i sag C-444/09, er spørgsmålet om statens ansvar for tilsidesættelse af EU-retten desuden på intet tidspunkt blevet rejst af den forelæggende ret i nævnte sag. Dette er ligeledes tilfældet i sag C-456/09, hvori den forelæggende ret baserede sin begrundelse på de konsekvenser, der følger af en eventuel direkte virkning af den relevante paragraf i rammeaftalen. Hvad angår spørgsmålene om statens ansvar synes det at fremgå af forelæggelsesbeslutningen i sag C-456/09 samt af indlæggene for Domstolen, at den forelæggende ret ikke har kompetence til at træffe afgørelse.
- 89 I hovedsagen, som, således som det fremgår af denne doms præmis 86 og 87, omhandler anvendelse med tilbagevirkende kraft af en direktivbestemmelse, der har direkte virkning, er de konsekvenser, der følger af den fordeling, der i forfatningen foretages mellem den grundlæggende statslige lovgivning vedrørende tjenstemandsvedtægten og de af de selvstyrende regioner vedtagne gennemførelsesbestemmelser, et spørgsmål, som henhører under den nationale ret.

- 90 Henset til ovenstående bemærkninger skal det fjerde spørgsmål i sag C-456/09 besvares med, at rammeaftalens § 4, stk. 1, er ubetinget og tilstrækkeligt præcis til at kunne påberåbes af midlertidigt ansatte tjenestemænd over for staten ved en national domstol, med henblik på at det fastslås, at disse har ret til anciennitetstillæg som de i hovedsagen omhandlede treårstillæg for perioden fra udløbet af den frist, der var pålagt medlemsstaterne til gennemførelse af direktiv 1999/70, indtil datoen for ikrafttrædelsen af den nationale lov til gennemførelse af dette direktiv i den pågældende medlemsstats nationale lovgivning med forbehold af overholdelse af de relevante bestemmelser i national ret vedrørende forældelse.

Det tredje spørgsmål i sag C-456/09

- 91 Med det tredje spørgsmål i sag C-456/09 ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om de kompetente spanske myndigheder, henset til at den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning anerkender de midlertidigt ansatte tjenestemænds ret til udbetaling af treårige anciennitetstillæg, men indeholder en bestemmelse, som udelukker, at denne ret finder anvendelse med tilbagevirkende kraft, kan afvise en sådan ret, eller om de tværtimod i henhold til EU-retten er forpligtet til at tillægge denne ret til udbetaling af anciennitetstillæg tilbagevirkende kraft fra datoen for udløbet af den frist, der var pålagt medlemsstaterne til gennemførelse af dette direktiv.
- 92 Indledningsvis bemærkes, at den i LEBEP's artikel 25, stk. 2, anvendte ordlyd udtrykkeligt udelukker, at denne bestemmelse kan få virkning med tilbagevirkende kraft.
- 93 Under disse omstændigheder rejser den forelæggende ret, henset til hovedsagen, spørgsmål om konsekvenserne af punkt 4 i Impact-dommens konklusion, hvori Domstolen fastslog, at i det omfang den relevante nationale lovgivning indeholder

en regel, der udelukker, at en lov anvendes med tilbagevirkende kraft, såfremt det modsatte ikke er angivet klart og utvetydigt, er en national domstol, for hvilken der er fremsat et krav, der er støttet på en tilsidesættelse af en bestemmelse i den nationale lov, som gennemfører direktiv 1999/70, under disse omstændigheder kun forpligtet til i medfør af EU-retten at tillægge den nævnte bestemmelse tilbagevirkende kraft til tidspunktet for udløbet af fristen for gennemførelse af dette direktiv, såfremt der i den pågældende nationale ret findes en angivelse af denne art, således at denne bestemmelse kan tillægges tilbagevirkende kraft.

⁹⁴ Imidlertid bemærkes, at det spørgsmål, der blev rejst i den sag, der gav anledning til Impact-dommen, var, om den forelæggende ret, der var en specialdomstol, som ved den nationale lov, hvorved gennemførelsen af direktiv 1999/70 blev foretaget, blev tillagt den fornødne kompetence til at påkende krav, der blev støttet på denne lov, i medfør af EU-retten skulle erklære sig kompetent til ligeledes at påkende krav, der blev støttet direkte på dette direktiv, på trods af at disse krav vedrørte en periode, der lå efter tidspunktet for udløbet af fristen for gennemførelsen af dette direktiv, men før tidspunktet for ikrafttrædelsen af den nationale gennemførelseslov.

⁹⁵ Domstolens svar på det fjerde spørgsmål, der blev stillet i den sag, som gav anledning til Impact-dommen, hvilede på den forudsætning, at den forelæggende ret udelukkende var kompetent til at påkende kravene i hovedsagen, i det omfang disse var støttet på en tilsidesættelse af den nationale lov, hvorved gennemførelsen af direktiv 1999/70 blev foretaget (Impact-dommen, præmis 96). Det er udelukkende i dette tilfælde, og for så vidt som den nationale gennemførelseslov udelukker, at dens bestemmelser tillægges tilbagevirkende kraft, at Domstolen, som det fremgår af denne doms præmis 93, fastslog, at EU-retten, og navnlig kravet om overensstemmende fortolkning, ikke — idet den forelæggende ret ellers ville blive tvunget til at fortolke sin nationale ret contra legem — kan fortolkes således, at den pålægger den forelæggende ret at tillægge den omhandlede nationale gennemførelseslov tilbagevirkende kraft til tidspunktet for udløbet af fristen for gennemførelse af nævnte direktiv.

- 96 I modsætning til den sag, der gav anledning til Impact-dommen, fremgår det imidlertid af de oplysninger, som den forelæggende ret har fremlagt, at hovedsagen ikke frembyder vanskeligheder med hensyn til denne rets kompetence til at pådømme de af sagsøgeren i hovedsagen rejste krav vedrørende betaling af treårige anciennitetstillæg, for så vidt som sidstnævntes påstand er direkte baseret på bestemmelserne i direktiv 1999/70.
- 97 Eftersom rammeaftalens § 4, stk. 1, har direkte virkning, kan sagsøgeren i hovedsagen med rette gøre sin påstand om betaling med tilbagevirkende kraft af de anciennitetstillæg, hun er berettiget til, gældende over for Consellería i ministeriets egenskab af arbejdsgiver ved at basere sig direkte på bestemmelserne i denne paragraf.
- 98 I det foreliggende tilfælde blev sagsøgeren i hovedsagen i perioden fra udløbet af den frist, der var pålagt medlemsstaterne til gennemførelse af direktiv 1999/70, indtil vedtagelsen af LEBEP's artikel 25, stk. 2, på diskriminerende vis nægtet et anciennitetstillæg, som henhørte under ansættelsesvilkårene som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1. Sagsøgeren baserer sig under disse omstændigheder på en bestemmelse, som har direkte virkning, med henblik på at afhjælpe en brist, som den urigtige gennemførelse af direktiv 1999/70 opretholdt i den nationale spanske lovgivning.
- 99 Under disse omstændigheder skal det tredje spørgsmål i sag C-456/09 besvares med, at den pågældende medlemsstats kompetente myndigheder, uanset den omstændighed, at der i den nationale lovgivning til gennemførelse af direktiv 1999/70 findes en bestemmelse, som anerkender de midlertidigt ansatte tjenestemænds ret til udbetaling af treårige anciennitetstillæg, men som udelukker, at denne ret anvendes med tilbagevirkende kraft, er forpligtede til i medfør af EU-retten og hvad angår en bestemmelse i rammeaftalen, som har direkte virkning, at tillægge denne ret til udbetaling af anciennitetstillæg tilbagevirkende kraft fra tidspunktet for udløbet af den frist, der var pålagt medlemsstaterne til gennemførelse af nævnte direktiv.

Sagens omkostninger

- ¹⁰⁰ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

- 1) En midlertidigt ansat i den selvstyrende region Galicien, såsom sagsøgeren i hovedsagen, henhører under det personelle anvendelsesområde for Rådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 om rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP, og under rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der blev indgået den 18. marts 1999, og som er indeholdt i bilaget til dette direktiv.

- 2) Et anciennitetstillæg som det i hovedsagen omhandlede henhører, for så vidt som det udgør et ansættelsesvilkår, under § 4, stk. 1, i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, som er indeholdt i bilaget til direktiv 1999/70, således at arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse kan gøre indsigelse mod en behandling, som med hensyn til udbetaling af dette anciennitetstillæg er mindre gunstig end den, der gælder for fastansatte, der befinder sig i en sammenlignelig situation. Den midlertidige karakter af visse offentligt ansattes ansættelsesforhold er ikke i sig selv et objektive forhold som omhandlet i denne paragraf i rammeaftalen.

- 3) Den blotte omstændighed, at en national bestemmelse som artikel 25, stk. 2, i lov 7/2007 om vedtægten for de offentligt ansatte (*Ley 7/2007 del Estatuto básico del empleado público*) af 12. april 2007 ikke indeholder nogen henvisning til direktiv 1999/70, udelukker ikke, at bestemmelsen kan anses for at være en national bestemmelse til gennemførelse af dette direktiv.

- 4) § 4, stk. 1, i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, som er indeholdt i bilaget til direktiv 1999/70, er ubetinget og tilstrækkeligt præcis til at kunne påberåbes af midlertidigt ansatte tjenestemænd over for staten ved en national domstol, med henblik på at det fastslås, at disse har ret til anciennitetstillæg som de i hovedsagen omhandlede treårstillæg for perioden fra udløbet af den frist, der var pålagt medlemsstaterne til gennemførelse af direktiv 1999/70, indtil datoen for ikrafttrædelsen af den nationale lov til gennemførelse af dette direktiv i den pågældende medlemsstats nationale lovgivning med forbehold af overholdelse af de relevante bestemmelser i national ret vedrørende forældelse.

- 5) Den pågældende medlemsstats kompetente myndigheder er, uanset den omstændighed, at der i den nationale lovgivning til gennemførelse af direktiv 1999/70 findes en bestemmelse, som anerkender de midlertidigt ansatte tjenestemænds ret til udbetaling af treårige anciennitetstillæg, men som udelukker, at denne ret anvendes med tilbagevirkende kraft, forpligtede til i medfør af EU-retten og hvad angår en bestemmelse i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indeholdt i bilaget til direktiv 1999/70, og som har direkte virkning, at tillægge denne ret til udbetaling af anciennitetstillæg tilbagevirkende kraft fra tidspunktet for udløbet af den frist, der var pålagt medlemsstaterne til gennemførelse af nævnte direktiv.

Underskrifter